

กิจการเสี่ยงและมาตรการดูแลภายใต้ผลกระทบของ โควิด-19

ดร.จิตเกษม พรประพันธ์

ดร.มณฑล กปิลกาญจน์

นางสาวนันท์พนิตย์ ทองศรี

นางสาวพรชนก เทพขาม

ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังคงดำเนินต่อไป พร้อมกับที่นโยบายการช่วยเหลือจากภาครัฐก็มีออกมาอย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เราคนไทยทุกคนกำลังได้รับผลกระทบจากมหันตภัยโควิด-19 เพียงแต่มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกัน หากทำงานอยู่ในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือสายอาชีพที่ทำงาน ณ สถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคก็จะต้องหยุดงานตามการปิดชั่วคราว โดยคนในสายอาชีพดังกล่าวมีอยู่ประมาณหนึ่งในห้าของผู้มีงานทำทั้งหมด และเป็นที่ทราบกันดีว่าคนกลุ่มนี้ได้รับผลกระทบอย่างมาก ต้องสูญเสียงานหรือรายได้ ในอีกมุมหนึ่ง กลุ่มข้าราชการ รัฐสาหกิจ ดูเหมือนจะได้รับผลกระทบน้อยกว่า เนื่องจากยังได้รับเงินเดือนประจำเท่าเดิม แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบความเป็นอยู่ ยิ่งหากคนกลุ่มนี้มีรายได้เสริมจากอาชีพที่ได้รับผลกระทบ เช่น ขายของตามตลาดนัด จึงพูดได้ไม่เต็มปากว่าคนกลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบน้อย ดังนั้นนโยบายการช่วยเหลือที่ครอบคลุมผู้ได้รับผลกระทบในแต่ละระดับที่แตกต่างกันอย่างเหมาะสมและทั่วถึงจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ณ ช่วงเวลานี้ บทความในวันนี้จึงขอเชิญชวนทุกท่านมาแลกเปลี่ยนความเห็นถึงผู้ได้รับผลกระทบหลัก ก่อนที่จะชวนคิดถึงสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจในระยะข้างหน้า

การประเมินผู้ได้รับผลกระทบอาจตั้งต้นตามความเสี่ยงของภาคธุรกิจ ตามที่ บริษัท TRIS rating ได้จัดอันดับภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบของโควิด-19 โดยใช้ รายได้ มูลค่าทรัพย์สิน และสภาพคล่อง เป็นเกณฑ์ จึงพบว่ากลุ่มสาขาที่มีความเสี่ยงที่ได้รับผลกระทบมาก คือ สาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือสายอาชีพที่ทำงาน ณ สถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคที่ได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้ ได้แก่ สายการบิน โรงแรม โรงภาพยนตร์ รวมถึงสาขาในกิจกรรมการผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากมาตรการ lock down จนทำให้ไม่สามารถนำเข้าวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตได้ คือ อิเล็กทรอนิกส์ โลหะ ผลิตรถยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ และกระดาษ ซึ่งแน่นอนว่าสาขาเหล่านี้ครอบคลุมแรงงานจำนวนไม่น้อยเลยทีเดียว

หลังจากมองในมุมของสาขาเศรษฐกิจแล้ว ขอมองลึกถึงมิติของแรงงานที่ได้รับผลกระทบซึ่งขอแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ **แรงงานกลุ่มแรกอยู่ในระบบประกันสังคม**ซึ่งย่อมได้รับการดูแล และเยียวยาผ่านทางมาตรการของสำนักงานประกันสังคม ไม่ว่าจะเป็นการลดและขยายเวลาจ่ายเงินสมทบ การให้เงินชดเชยหากถูกพักงาน หรือ แม้แต่การให้เงินเยียวยาที่เพิ่มขึ้นหากถูกเลิกจ้างจากสถานการณ์โควิด-19 จึงยังพอบรรเทาผลกระทบได้บ้าง แต่จะดีกว่าแน่ ถ้าผู้ประกอบการและแรงงานของเขาเหล่านี้จะสามารถอยู่รอดรักษาหน้าที่การงานผ่านวิกฤตนี้ไปได้ด้วยกัน แรงงานกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งอยู่ในภาคการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับผลต่อเนื่องมาจากมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) **แม้รัฐไม่ได้สั่งปิดโดยตรง** เช่น โรงแรม รวมถึงแรงงานในภาคการผลิต โดยเฉพาะที่ทำงานในห่วงโซ่อุปทานของสาขาที่เกี่ยวข้องกับชิ้นส่วนยานยนต์ซึ่งถือว่าเป็นสาขาที่มีความสำคัญต่อภาคการผลิตของประเทศ แต่มีสถานประกอบการรายย่อยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อเศรษฐกิจที่ชะลอตัวในขณะนี้

แรงงานอีกกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ คือ **ผู้จ้างงานตนเองหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ (self-employed)** ซึ่งอยู่นอกระบบประกันสังคม อย่างไรก็ตาม ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้แรงงานกลุ่มนี้สามารถลงทะเบียนเพื่อได้รับเงินเยียวยา 5,000 บาทต่อเดือน หากผ่านกระบวนการคัดกรองตามเงื่อนไขหลักได้แก่ **การดำเนินกิจกรรมที่ได้รับผลกระทบหรือที่รัฐสั่งปิด** เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าปลีก การจัดประชุมแสดงสินค้า และกิจกรรมความบันเทิงและนันทนาการ ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการอาชีพอิสระกว่า 4.5 ล้านคน จากผู้มีงานทำในสาขาเหล่านี้รวม 6.6 ล้านคน

นอกเหนือจากการช่วยเหลือแรงงานที่ถือเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจแล้ว **การเยียวยาหรือช่วยเหลือผู้ประกอบการ**ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะหากผู้ประกอบการยังคงรักษาการจ้างงานไว้ได้ ในท้ายที่สุดแล้วแรงงานจะยังคงมีงานให้กลับไปทำ ขณะที่ ธุรกิจอื่น ๆ ในห่วงโซ่อุปทานที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันก็จะยังคงอยู่ต่อไปได้ โดยจากข้อมูลชี้ว่าสาขาที่มีความเสี่ยงปานกลางถึงสูงตามเกณฑ์ของบริษัท TRIS Rating นั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยอ่อนไหวง่ายต่อสภาวะวิกฤตในปัจจุบัน จึงต้องอาศัยมาตรการช่วยเหลือสภาพคล่องด้านการเงิน หรือช่วยสนับสนุนต้นทุนค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะในส่วนของการจ้างด้วย **การให้เงินสนับสนุนแก่สถานประกอบการรายย่อยที่มีรายได้ลดลง** ภายใต้เงื่อนไขที่สถานประกอบการจะต้องไม่ปลดคนงาน ดังเช่นที่ประเทศเยอรมัน และมาเลเซีย ได้ดำเนินการนำร่องไปแล้ว

เมื่อมองไปข้างหน้าหากเราสามารถควบคุมโรคระบาดได้ในระดับหนึ่ง **ภาครัฐจำเป็นต้องออกมาตรการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศ** เช่น มาตรการเร่งการสร้างงาน และการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน

